

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทย” นี้ เป็นการศึกษาถึงความเป็นวิชาชีพ (Professionalism) ของผู้สื่อข่าวการเมืองไทย ภายใต้กรอบแนวคิดแบบจำลองความสามารถเชิงสมรรถนะ (Competency) ทั้งนี้เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทยด้วยวิธีการทางสถิติที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) จากนั้นได้นำผลมาสร้างเป็นดัชนีชี้วัด (Indexes) นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทยระหว่างกลุ่มผู้สื่อข่าวสนามกับผู้สื่อข่าวระดับบริหาร และระหว่างกลุ่มผู้สื่อข่าวกับนักวิชาการ สื่อสารมวลชน นักการเมือง และผู้รับสารทางการเมือง ในการศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจาก 4 ภาคส่วน ได้แก่ ผู้สื่อข่าว 12 ราย นักวิชาการสื่อสารมวลชน นักการเมือง และผู้รับสารทางการเมือง กลุ่มละ 6 ราย รวมทั้งสิ้น 30 ราย และการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ (Forum) ประกอบกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่าง 455 ราย ทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS Version 15.0

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ดัชนีความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทยประกอบด้วยกลุ่มดัชนีทั้งหมด 12 องค์ประกอบ (Factor) 85 ดัชนีชี้วัด (Indicator) ทั้งนี้ กลุ่มดัชนีทั้ง 12 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม 2) ความรู้พื้นฐานทางการเมือง 3) ความรู้ด้านสื่อสารมวลชน 4) ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 5) ทักษะเชิงกระบวนการข่าว 6) ทักษะเชิงเทคนิคและการจัดการ 7) บุคลิกลักษณะพิเศษสำหรับผู้สื่อข่าว 8) บุคลิกลักษณะเฉพาะสำหรับผู้สื่อข่าว 9) บุคลิกลักษณะพื้นฐานสำหรับผู้สื่อข่าว 10) ค่านิยมในสิทธิเสรีภาพ และอุดมการณ์สื่อสารมวลชน 11) พฤติกรรมอันพึงประสงค์สำหรับผู้สื่อข่าว 12) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางวิชาชีพ

2. ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ผู้สื่อข่าวสนามกับผู้สื่อข่าวระดับบริหารมีทัศนคติต่อความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทยไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มนักวิชาการสื่อสารมวลชน นักการเมือง และผู้รับสารทางการเมืองมีทัศนคติต่อความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทยแตกต่างไปจากกลุ่มผู้สื่อข่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ผู้สื่อข่าวโดยภาพรวมให้น้ำหนักคะแนนองค์ประกอบ และดัชนีที่จำเป็นสำหรับความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทยในระดับที่สูงกว่ากลุ่มผู้สื่อข่าวในทุกองค์ประกอบ ยกเว้นใน

องค์ประกอบด้านพฤติกรรมอันพึงประสงค์สำหรับผู้สื่อข่าวเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการนำผลการวิจัยไปทดลองใช้ในโอกาสต่อไป ซึ่งในการทดลองใช้จะต้องมีการสร้างเครื่องมือจากฐานดัชนีชี้วัดดังกล่าวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมขององค์กรด้วย นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยควบคู่กันไปด้วยในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อการพัฒนาดัชนีชี้วัดชุดดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป